

*Лозанчин С.О. студентка,
Андрієнко В.М., д.е.н., доцент,
професор кафедри менеджменту та економічної безпеки
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

На сучасному етапі розвитку економіки підприємства функціонують в умовах динамічності зовнішнього середовища та під впливом внутрішніх складових їх діяльності, що обумовлює наявність ризику і необхідність зменшення ступеня його негативного впливу.

Усі підприємства при реалізації своїх бізнес-процесів систематично стикаються з необхідністю управляти різними видами ризиків.

Суть ризик-менеджменту полягає у тому, щоб визначати потенційні відхилення від запланованих результатів та управляти цими відхиленнями для покращення перспектив, скорочення збитків і підвищення обґрунтованості прийнятих рішень.

Ризик-менеджмент – це сукупність принципів, методів і форм управління виробничими процесами в умовах невизначеності та конфліктності, зайнятими цією діяльністю організаційними структурами і їх персоналом [2].

В рамках ризик-менеджменту розв'язуються три основні завдання: профілактика виникнення ризиків; мінімізація збитку, заподіяного ризиками; максимізація додаткового прибутку, якій отримує підприємство в результаті управління ризиками.

Основна мета ризик-менеджменту – це зменшення, або ліквідація можливих втрат від ризику, тому визначення принципів та функцій управління ризиком мають суттєве значення для застосування ризик-менеджменту на підприємстві [4].

Ефективний ризик-менеджмент включає: систему управління; систему ідентифікації та вимірювання; систему супроводження (моніторингу та контролю).

Реалізація ризик-менеджменту на підприємстві досягається шляхом формування і використання політики управління ризиком. Політика управління ризиком – сукупність форм, методів, прийомів і способів управління ризиком, метою яких є зниження загрози прийняття неправильних рішень та зменшення потенційно негативних наслідків [1].

Ризик-менеджмент базується на наступних основних принципах :

1) принцип масштабності (максимізації), який полягає у тому, що суб'єкт господарювання повинен прагнути до всебічного аналізу можливих причин і чинників виникнення ризику, до найповнішого охоплення можливих сфер виникнення ризиків;

2) принцип мінімізації – принцип, згідно з яким підприємства намагаються мінімізувати спектр можливих ризиків, зменшити ступінь їх впливу на свою діяльність;

3) принцип адекватної реакції, відповідно до якого суб'єкт господарювання повинен адекватно і швидко реагувати на внутрішні та зовнішні зміни, що можуть стати джерелом ризиків;

4) принцип розумного прийняття, тобто підприємство допускає можливість прийняття на себе тільки обґрунтованих ризиків.

Ризик-менеджмент виконує функції, притаманні будь-якій управлінській діяльності, але при цьому специфіка їх виконання визначається об'єктом управління. Основними з цих функцій є наступні: прогнозування (планування), організації, контролю, регулювання, координації та стимулювання, розглянемо їх ширше: [4]

1) функція прогнозування ризику суттєво впливає на прийняття управлінських рішень та представляє собою розробку перспективних змін стану об'єкту в цілому та окремих його частин;

2) функція організації у ризик-менеджменті представляє собою формування та реалізацію програми дій, спрямованої на зменшення ризику на основі визначених правил та процедур, які притаманні конкретному підприємству;

3) функція контролю полягає у перевірці організації робіт по зменшенню ступеня ризику, який потребує аналізу результативності заходів з метою оцінювання ефективності дій;

4) функція регулювання передбачає вплив на об'єкт управління з метою досягнення стану рівноваги об'єкту управління у випадку відхилення від заданих параметрів;

5) функція координація забезпечує єдність об'єкта і суб'єкта управління та полягає в узгодженні усіх ланок системи управління ризиком, апарату управління та спеціалістів на підприємстві;

6) функція стимулювання у ризик-менеджменті – це процес спонукання суб'єктів господарювання до зацікавленості у результатах своєї діяльності.

Розрізняють такі підходи до управління ризиками: уникнення, утримання, передача та зниження ризику [3].

Отже, від прийнятих концепції та підходу до управління ризиками значною мірою залежить успішність результатів діяльності суб'єктів господарювання. Визначення мети процесу управління ризиками ускладнюється існування залежності між ризиком і прибутком, тому підприємства мають самостійно визначити той рівень ризику, на який вони погоджуються з метою отримання запланованих прибутків.

Список використаних джерел:

1. Лук'янова В.В. *Економічний ризик: навч. посіб.* – К.: Академія, 2007. – 462 с.
2. Вітлінський В.В. *Ризикологія в економіці та підприємстві.* – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.
3. Матвійчук А.В. *Аналіз управління економічним ризиком: навч. посіб.* – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
4. Мостенська Т.Л., Скопенко Н.С. *Ризик-менеджмент як інструмент управління господарським ризиком підприємства [Електронний ресурс] / Т.Л Мостенська, Н.С. Скопенко // Режим доступу : <http://www.masters.donntu.org/2016/iem/saenko/library/stati/9.html>*